

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Κείμενο θεματογραφίας με επαναληπτικές ασκήσεις

Ο Σαλλούστιος στη μονογραφία του για τη συνωμοσία του Κατιλίνα αναφέρεται στα χαρακτηριστικά της ηγεσίας του Σύλλα, συνδέοντάς την με το θέμα της παρακμής της πολιτείας.

Sulla, armis capta re publica, bona initia sed malos exitus habuit. Tum, omnes rapere, victores modestiam non habere et crudelia scelera in cives facere coeperunt. Ille etiam exercitum, quem in Asiam duxerat, contra morem maiorum luxuriose nimisque liberaliter administraverat, ut sibi fidum faceret. Loca iucunda facile in otio feroces animos militum corruperant. Ergo ei milites, postquam victoriam paraverunt, nihil victis reliquerunt.

Sallustius, *Bellum Catilinae*, 11.4-7 (διασκευή)

Λεξιλόγιο:

initia, -orum: ξεκίνημα

modestia, -ae: εγκράτεια

luxuriose: χωρίς ηθικούς φραγμούς

Μέρος Α΄:

Σε κάθε άσκηση από τις παρακάτω (1-9), να εργαστείτε με την εξής σειρά:

- Να απαντήσετε πρώτα στο ερώτημα (α).
- Αν απαντήσετε σωστά στο (α), μπορείτε να ασχοληθείτε και με το (β) για περαιτέρω εξάσκηση.
- Αν δεν είστε βέβαιοι για την απάντησή σας στο (α), να προχωρήσετε στο (γ).

1. Αναγνώριση λέξεων της ελληνικής και των νεολατινικών γλωσσών:

α) Δίνονται οι πιο κάτω λέξεις του κειμένου: armis, initia, morem, victoriam, animos. Να καταγράψετε για την καθεμία από αυτές μία λέξη της ελληνικής ή μία λέξη νεολατινικής γλώσσας, με την οποία συνδέεται ετυμολογικά.

.....

.....

.....

.....

.....

β) Να καταγράψετε από το κείμενο άλλες δύο (2) λέξεις οι οποίες συνδέονται ετυμολογικά με λέξεις της ελληνικής και δύο (2) λέξεις οι οποίες συνδέονται ετυμολογικά με λέξεις

νεολατινικών γλωσσών. Να δηλώσετε αντίστοιχα τις λέξεις της ελληνικής και των νεολατινικών γλωσσών.

.....
.....
.....

γ) Δίνονται οι εξής λέξεις από την ελληνική και από νεολατινικές γλώσσες: ανιμισμός, initial (αγγλ.), moralité (γαλλ.), vittoria (ιταλ.). Να εντοπίσετε στο κείμενο τις λατινικές λέξεις με τις οποίες συνδέονται ετυμολογικά.

.....
.....
.....

2. Αναγνώριση πτώσης ουσιαστικών:

α) Να τρέψετε τα πιο κάτω ουσιαστικά στον αντίθετο αριθμό: armis, exitus, loca

.....
.....

β) Να αναγνωρίσετε γραμματικά τα πιο κάτω ουσιαστικά, δηλώνοντας σε ποια άλλη πτώση θα μπορούσαν να είναι, και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας: armis, exitus, loca

.....
.....
.....
.....
.....

γ) Να αντιστοιχίσετε τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου (αριστερή στήλη) με τις πτώσεις (δεξιά στήλη). Περισεύουν δύο (2) επιλογές.

Λέξεις	Πτώσεις
α. armis	i. γενική πληθυντικού
β. exitus	ii. αιτιατική ενικού
γ. militum	iii. δοτική πληθυντικού
	iv. αιτιατική πληθυντικού
	v. αφαιρετική πληθυντικού

.....
.....

3. Αναγνώριση ρημάτων:

α) Να τρέψετε τα πιο κάτω ρήματα στον αντίθετο αριθμό: *habuit, administraverat, faceret*

.....
.....
.....

β) Να τρέψετε τα πιο κάτω ρήματα στους τύπους που ζητούνται.

i. *habuit*: στο β' πρόσωπο ενικού υποτακτικής ενεστώτα παθητικής φωνής

.....

ii. *administraverant*: στο α' πρόσωπο πληθυντ. οριστικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής

.....

iii. *reliquerunt*: β' πρόσωπο πληθυντικού υποτακτικής υπερσυντελικού παθητικής φωνής

.....

γ) Να αντιστοιχίσετε τα πιο κάτω ρήματα του κειμένου (αριστερή στήλη) με την αναγνώριση που αντιστοιχεί σε αυτά (δεξιά στήλη). Στη δεξιά στήλη περισσεύουν δύο (2) επιλογές.

Λέξεις	Αναγνώριση
a. <i>habuit</i>	i. γ' πρόσωπο ενικού υποτακτικής παρατατικού
b. <i>administraverat</i>	ii. γ' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής παρακειμένου
c. <i>reliquerunt</i>	iii. γ' πρόσωπο ενικού οριστικής υπερσυντελικού
	iv. γ' πρόσωπο πληθυντικού υποτακτικής παρατατικού
	v. γ' πρόσωπο ενικού οριστικής παρακειμένου

.....

4. Συντακτική αναγνώριση τύπων:

α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τον τύπο *facere*. Να δηλώσετε αν υπάρχει ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία και να δικαιολογήσετε.

.....
.....
.....

β) i. Να τρέψετε τον τύπο *facere* στον παρακείμενο και στον μέλλοντα.

.....
.....

ii. Να εξηγήσετε κατά πόσο θα μπορούσαν οι συγκεκριμένοι χρόνοι να αξιοποιηθούν στο συγκεκριμένο κειμενικό πλαίσιο, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

.....
.....

γ) Να επιλέξετε ποιος είναι ο ορθός συντακτικός ρόλος του *facere*:

i. υποκείμενο του *cooperunt*, τελικό απαρέμφατο, ετεροπροσωπία

ii. αντικείμενο στο *cooperunt*, τελικό απαρέμφατο, ταυτοπροσωπία

iii. αντικείμενο στο *cooperunt*, ειδικό απαρέμφατο, ταυτοπροσωπία

5. Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων:

α) Να γράψετε τους μονολεκτικούς τύπους των άλλων βαθμών των πιο κάτω επιθέτων του κειμένου, διευκρινίζοντας ποιον βαθμό γράφετε: *bona*, *malos*, *crudelia*, *maiorum*, *iucunda*. Να διατηρήσετε αμετάβλητα το γένος, τον αριθμό και την πτώση.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

β) Από το κείμενο να καταγράψετε άλλο ένα (1) επίθετο και τα δύο (2) επιρρήματα, και να τα μεταφέρετε στους άλλους δύο βαθμούς (μονολεκτικοί τύποι). Στα επίθετα να διατηρήσετε αμετάβλητα το γένος, τον αριθμό και την πτώση.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

9. Ερωτήσεις κατανόησης:

α) Ποια υπήρξε η συμπεριφορά των νικητών στρατιωτών του Σύλλα απέναντι στους πολίτες και στους ηττημένους, σύμφωνα με το κείμενο;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

β) Αφού παρουσιάσετε τον τρόπο διοίκησης του στρατεύματος από τον Σύλλα, σύμφωνα με το κείμενο, να τον συνδέσετε με άλλες πτυχές της πολιτικής του Σύλλα (βλ. εισαγωγικό σημείωμα, κεφ. XL).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

γ) Να επιλέξετε αν οι πιο κάτω δηλώσεις είναι ορθές ή λανθασμένες.

➤ Σύμφωνα με τον Σαλλούστιο, ο Σύλλας συνήθισε τους στρατιώτες του σε αυστηρή πειθαρχία:

i. ΟΡΘΟ ii. ΛΑΘΟΣ

➤ Τα ευχάριστα μέρη και η άνετη ζωή συνέβαλαν στη διαφθορά του χαρακτήρα των στρατιωτών.

i. ΟΡΘΟ ii. ΛΑΘΟΣ

➤ Ο Σύλλας φρόντισε να κάνει τον στρατό του πιστό προς αυτόν με τον τρόπο που τον διοίκησε.

i. ΟΡΘΟ ii. ΛΑΘΟΣ

2. Να ξαναγράψετε την περίοδο που ακολουθεί, βάζοντας όπου ille = illi και όπου exercitus (εν.) = exercitus (πληθ.), και κάνοντας όλες τις άλλες αναγκαίες αλλαγές.

Ille etiam exercitum, quem in Asiam duxerat, contra morem maiorum luxuriose nimisque liberaliter administraverat, ut sibi fidum faceret.

.....
.....
.....

3. Να μετατρέψετε τη σύνταξη των πιο κάτω προτάσεων (του κειμένου) από ενεργητική σε παθητική και από παθητική σε ενεργητική.

Ille etiam exercitum, quem in Asiam duxerat, luxuriose nimisque liberaliter administraverat.

.....
.....

Loca iucunda facile in otio feroces militum animos corruperant.

.....
.....

Ergo ei milites nihil victis reliquerunt.

.....

Ενδεικτική απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά

Λατινικό κείμενο	Ενδεικτική νεοελληνική απόδοση
<p>Sulla, armis capta re publica, bona initia sed malos exitus habuit.</p> <p>Tum, omnes rapere, victores modestiam non habere et crudelia scelera in cives facere coeperunt.</p> <p>Ille etiam exercitum, quem in Asiam duxerat,</p> <p>contra morem maiorum luxuriose nimisque liberaliter administraverat,</p> <p>ut sibi fidum faceret.</p> <p>Loca iucunda facile in otio feroces militum animos corruperant.</p> <p>Ergo ei milites, postquam victoriam paraverunt,</p> <p>nihil victis reliquerunt.</p>	<p>Ο Σύλλας, αφού καταλήφθηκε η πολιτεία με τα όπλα, είχε καλή αρχή, αλλά κακά αποτελέσματα.</p> <p>Τότε, άρχισαν όλοι να αρπάζουν, οι νικητές να μην έχουν εγκράτεια και να διαπράττουν ωμά εγκλήματα εναντίον των πολιτών.</p> <p>Εκείνος επίσης τον στρατό, τον οποίο είχε οδηγήσει στην Ασία,</p> <p>τον είχε διοικήσει, ενάντια στο ήθος των προγόνων, χωρίς ηθικούς φραγμούς και υπερβολικά χαλαρά,</p> <p>για να τον κάνει έμπιστο στον ίδιο.</p> <p>Τα ευχάριστα μέρη είχαν διαφθείρει εύκολα, μέσα στην απραξία, τις φοβερές ψυχές των στρατιωτών.</p> <p>Επομένως, αυτοί οι στρατιώτες, αφού εξασφάλισαν τη νίκη,</p> <p>δεν άφησαν τίποτα στους νικημένους.</p>